

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 จนทำให้ธุรกิจต่าง ๆ เกิดปัญหาต้องปิดกิจการไป นักบัญชีถูกมองว่ามีส่วนเป็นต้นเหตุให้การบริหารธุรกิจผิดพลาด เพราะข้อมูลทางการบัญชีไม่สามารถเชื่อถือได้ ไม่สามารถช่วยผู้ใช้งบการเงินทั้งที่เป็นผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการตัดสินใจ นำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ได้ นอกจากนี้นักบัญชียังถูกมองว่าไม่รักษามาตรฐานทางวิชาชีพของตน ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีหรือหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ทำให้นักบัญชีต้องหันมาตั้งรับและปรับตัวให้ทันสมัย และเป็นสากลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในวิชาชีพให้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันการทำการค้าและการลงทุนไร้พรมแดนการที่นักบัญชีของไทยสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นที่ยอมรับและทัดเทียมกับ นักบัญชีในกลุ่มประเทศอื่น ๆ ในโลกก็จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ทำให้สามารถนำพาธุรกิจให้แข่งขันและติดต่อกำขายและการระดมทุนของธุรกิจประสบความสำเร็จได้

หน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านการบัญชีทั้งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสภาวิชาชีพบัญชีต่างได้มีการออกกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพด้านการบัญชีโดยเฉพาะผู้ทำบัญชี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ให้ถูกต้องตามประเภทของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน จำกัด นิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ สำนักงาน สาขา หรือกิจการร่วมค้า ธุรกิจเหล่านี้จำเป็นต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีตามหลักสูตรและสถาบันที่อธิบดีให้ความเห็นชอบและจำเป็นต้องไปตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งผู้ทำบัญชีต้องมีระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมง ในทุกรอบสามปี ทั้งนี้ต้องเป็นหัวข้อทางการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง และในแต่ละปีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมรวมกันได้ ดังต่อไปนี้

1. การอบรม หรือสัมมนา
2. การเป็นวิทยากร ผู้บรรยาย ผู้ดำเนินการสัมมนา
3. การเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษา
4. การสำเร็จการศึกษาในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
5. การผ่านการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
6. กิจกรรมอื่นที่อธิบดีกรมการพัฒนารัฐกิจการค้าประกาศ กำหนด

นอกจากนี้ผู้ทำบัญชีต้องประกอบวิชาชีพภายใต้การดูแลของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ทำบัญชีจะต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ผู้ถือหุ้น และการรักษาความลับ เป็นต้น หากผู้ทำบัญชีประพฤติผิดจรรยาบรรณจะมีโทษทั้งปรับและจำคุก

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถาบันการศึกษาซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี หรือเทียบเท่าที่กรมพัฒนารัฐกิจการค้ากำหนด ซึ่งสามารถให้ผู้ทำบัญชีเข้าร่วมกิจกรรมข้างต้น โดยให้ถือว่าการเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี และให้นับชั่วโมงตามที่กำหนดได้ โดยคณะบริหารธุรกิจ พื้นที่บึงพิตรพิมุข จักรวรรดิ และพื้นที่สาธยายถือเป็นสถาบันอบรมทางวิชาชีพบัญชีที่มีการดำเนินการให้บริการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องแก่ผู้ทำบัญชีมาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งถือเป็นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม จากประกาศกรมพัฒนารัฐกิจการค้าดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากมีบทลงโทษหากฝ่าฝืน ประกอบกับผู้ทำบัญชีต้องมีรายจ่ายในการเข้ารับการอบรมให้ครบตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนด อีกทั้งต้องทำการแจ้งข้อมูลกลับเพื่อเป็นหลักฐานและจัดเก็บเอกสารการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นปีปฏิทินของวันที่สิ้นสุดการอบรม จากเหตุผลดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ทำบัญชีที่มีอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนของผู้ทำบัญชีประมาณ 32,150 ราย (กรมพัฒนารัฐกิจการค้า, 2552 : ออนไลน์) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าผู้ที่ได้ทำการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป รวมทั้งคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

รัตนโกสินทร์ที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการเป็นสถาบันอบรมทางวิชาชีพการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของผู้ทำบัญชี เพื่อพัฒนาการให้ทางบริการวิชาการแก่สังคมตามภารกิจของมหาวิทยาลัย รวมทั้งนำไปบูรณาการในการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี (CPD) ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จะศึกษาเฉพาะเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา ในการเข้ารับการอบรม และหลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 32,150 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2552: ออนไลน์)

ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ ยามาเน (ชัยสิทธิ์ เกลิมมี ประเสริฐ, 2544: 31) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 395 ราย ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ N คือ ขนาดของประชากร = 32,150 ราย
e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 5%
n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{32,150}{(1 + 32,150 (0.05)^2)}$$

$$n = 395$$

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยในระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2554

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร

4. นิยามศัพท์

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะเป็นพนักงานของกิจการ ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานรับทำบัญชี หรือผู้ช่วยผู้ทำบัญชีในสำนักงานรับทำบัญชี

การพัฒนาต่อเนื่องทางวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้หรือทบทวนความรู้ให้แก่ผู้ทำบัญชีเพื่อทำให้การปฏิบัติงานด้านบัญชีมีการพัฒนาและก้าวหน้าต่อไป

มาตรฐานการบัญชี หมายถึง หลักการบัญชีและวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

สถาบันอบรมทางวิชาชีพบัญชี หมายถึง สถาบันจัดอบรมสัมมนา ตามประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ซึ่งประกอบด้วยสถาบันหรือหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

1. สภาวิชาชีพบัญชี
2. กระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า
3. สถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถาบันการศึกษาของเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งมีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า
4. หอการค้าไทย
5. สถาบันวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ความเห็นชอบ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีและเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำบัญชี และผู้สนใจในการนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงข้อกำหนด ขั้นตอน หรือวิธีปฏิบัติต่าง ๆ

2. คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นสถาบันอบรมทางบัญชีทางวิชาชีพบัญชีสามารถนำข้อมูลมาพัฒนาการให้บริการทางวิชาการวิชาชีพตามความต้องการของผู้ทำบัญชี